

Historia

Umiejscowienie hodowli ziemniaka w Zamartem nie było przypadkowe. Już w okresie przed II wojną światową gospodarstwo Zamarte, którego właścicielem był wtedy H. Parpart, prowadziło selekcję krzakową. Zamarte położone jest w rejonie o szczególnie korzystnych warunkach glebowo-przyrodniczych dla uprawy ziemniaka na cele nasienne. Przed wojną rejon ten był znany z produkcji sadzeniaków z przeznaczeniem na eksport.

Jesienią 1945 r. wojska rosyjskie przekazały na tworzoną wtedy Stację Hodowli Roślin trzy gospodarstwa: Zamarte, Cołdanki i Jarcewo. Kierownikiem i organizatorem hodowli został Żeliszław Belina. Głównym zadaniem nowoutworzonej stacji było zabezpieczenie materiałów hodowlanych ziemniaka, zasobów genetycznych oraz odmian ocalałych po wojnie, które znajdowały się na Pomorzu Środkowym. Organizacyjnie SHR Zamarte podlegała Państwowym Zakładom Hodowli Roślin z siedzibą w Warszawie.

Po wybudowaniu odpowiedniego zaplecza przechowalniczego i szklarniowego, w 1947 r. Zamarte przejęło funkcję największej krajowej stacji hodowli twórczej ziemniaka. Kierownikiem hodowli, po przeniesieniu się Ż. Beliny do Starego Olesna, został Jerzy Kubicki.

W latach 1948 i 1949 Stanisław Lipiński przeniósł do Zamartego hodowlę twórczą z Wyszecborza k. Koszalina (z firmy „Visbur”) i został konsultantem kontynuowanych i rozwiniętych na dużą skalę prac hodowlanych. S. Lipiński zorganizował Laboratorium Badania Ziemniaka w Gdańsku-Wrzeszczu, które stało się placówką pomocniczą dla realizowanej w Zamartem hodowli odpornościowej na wirusy, zarazę ziemniaka i stonkę ziemniaczaną. Kierownikiem hodowli został Zygmunt Niegolewski (1949), zastępując S. Lipińskiego, który z kolei objął kierownictwo naukowe w Laboratorium i w hodowli w Zamartem. W tym okresie J. Kubicki zorganizował w Zamartem hodowlę zachowawczą.

Z chwilą powołania Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Warszawie (1 stycznia 1951 r.) Zamarte weszło w jego skład jako Stacja Hodowlano-Badawcza. W 1957 r. do SHB Zamarte włączono gospodarstwo Czartołomie (wydzielone z Państwowych Gospodarstw Rolnych), które posiadało dobre warunki przyrodnicze dla uprawy materiałów hodowli zachowawczej.

W lipcu 1966 r. SHB Zamarte została włączona do nowo powstałego Instytutu Ziemniaka w Boninie k. Koszalina jako Zakład Doświadczalny Ziemniaka Zamarte.

W 1971 r. odszedł na emeryturę Z. Niegolewski, zastępca dyrektora ds. naukowych i hodowca, autor 43 odmian ziemniaka. Następcą został Marian Mosiek, który pełnił tę funkcję do 1980 r. W 1973 r. zwiększyła się istotnie powierzchnia zakładu: z 1400 do 5400 ha, przez przyłączenie okolicznych gospodarstw: Nieżychowic, Chojnat, Igieł, Ogorzelin i Żychc, należących do Państwowych Gospodarstw Rolnych. Siedziba ZDZ Zamarte została przeniesiona do Nieżychowic.

W 1975 r. Zamarte podjęło współpracę hodowlaną ze stacją Karow, wchodzącą w skład Instytutu Ziemniaka w Gross Lüsewitz (NRD). Trwała ona do roku 1989 i dała wymierne efekty w postaci wspólnych odmian. Podobna w założeniach wspólna hodowla z Instytutem Ziemniaka w Samochwałowiczi (Republika Białoruska) nie rozwinęła się tak pomyślnie jak z niemiecką stacją Karow.

W 1980 r. funkcję hodowcy i kierownika Działu Naukowego obejmuje Andrzej Pawlak, a dyrektora ds. naukowych Rajmund Szpera.

Na początku lat osiemdziesiątych dzięki staraniom ówczesnego dyrektora Instytutu Ziemniaka w Boninie Edwarda Kapsy poczynione zostały znaczące nakłady inwestycyjne na rozbudowę infrastruktury hodowlanej i nasiennej. W Zamartem wybudowano 4 szklarnie wraz z łącznikiem (powierzchnia kompleksu szklarniowego zwiększyła się o 2660 m²) oraz przechowalnię kontenerową o pojemności 2000 ton, z dwiema halami chłodniczymi na 500 ton i linię sortowniczą (1981-1982). W Nieżychowicach (1985) wybudowano podobną przechowalnię jak w Zamartem, o pojemności 2500 ton. W połowie lat osiemdziesiątych ZDZ Zamarte posiadał 11 przechowalni różnego typu, mogących pomieścić 9000 ton ziemniaków. Od 1991 r. nastąpiła zasadnicza zmiana w metodyce prowadzenia hodowli zachowawczej. W miejsce bardzo pracochłonnej selekcji krzakowej wprowadzono na masową skalę mikrorozmnażanie in vitro.

Z dniem 1 kwietnia 1993 r. z Zakładu Doświadczalnego Ziemniaka Zamarte z siedzibą w Nieżychowicach wydzielono Dział Naukowy z hodowlą oraz gospodarstwo Zamarte i utworzono Zakład Naukowo-Hodowlany Zamarte. Reorganizacja ta miała na celu poprawę warunków właściwego funkcjonowania hodowli w Zamartem, po tej zmianie ogółem

powierzchnia zakładu wyniosła 1340 ha, w tym gruntów ornych - 1104 ha.

Na mocy zarządzenia ministra rolnictwa z dniem 1 stycznia 1997 r. Instytut Ziemniaka w Boninie wraz z wszystkimi zakładami doświadczalnymi został włączony do struktur IHAR Radzików.

W dniu 20 marca 2000 r. zarejestrowana została spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „Hodowla Ziemniaka Zamarte” Sp. z o.o. – Grupa IHAR. W skład Spółki wchodzi: główny oddział Zamarte, zamiejscowy oddział Stare Olesno oraz Dział Hodowli Ziemniaka Bonin. Obecnie, po przejęciu gospodarstwa Niezychowice, powierzchnia ogółem oddziału Zamarte wzrosła do 2043 ha.